

Byla C-232/24 [*Kosmiro*]ⁱ

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2024 m. kovo 27 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Korkein hallinto-oikeus (Suomija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. kovo 22 d.

Apeliantė:

A Oy

Kita bylos šalis:

Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS Tarpinė nutartis <...>

(Aukščiausiasis administracinis teismas)

Dalykas

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą A Oy

Apeliantė:

Kita bylos šalis:

Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Mokestinių pajamų gavėjų teisių gynimo tarnyba)

Skundžiamas sprendimas

2022 m. spalio 25 d. *Keskusverolautakunta* (Centrinė mokestinių ginčų komisija) sprendimas Nr. 47/2022*Korkein hallinto-oikeus* nutartisⁱ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

Korkein hallinto-oikeus nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pagal SESV 267 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos išaiškinimo. Prejudicinis sprendimas yra reikalingas priimant sprendimą *Korkein hallinto-oikeus* nagrinėjamoje byloje.

Pagrindinės bylos dalykas ir reikšmingos faktinės aplinkybės

1 *A Oy* (toliau taip pat – bendrovė) pateikė *Keskusverolautakunta* prašymą priimti išankstinį sprendimą dėl mokesčių, kuriuos gauna iš savo klientų už faktoringą, apmokestinimo PVM. *Keskusverolautakunta* išankstinio sprendimo dalį, kurioje teikiama nuomonė, kad mokesčiai, kuriuos bendrovė taikė klientams, yra atlygis už paskolos suteikimą, laikytiną neapmokestinama finansine paslauga, bendrovė apskundė *Korkein hallinto-oikeus*.

Reikšmingų faktinių aplinkybių, išdėstytų prašyme priimti išankstinį sprendimą, aprašymas

2 Reikšmingos faktinės aplinkybės prašyme priimti išankstinį sprendimą išdėstytos, kaip apibūdinta toliau. Jomis remdamasis *Korkein hallinto-oikeus* turi priimti sprendimą byloje.

3 *A Oy*, vykdydama veiklą, teikia finansines paslaugas. Didžiausią bendrovės veiklos dalį sudaro faktoringas. Bendrovės savininkė yra veikianti bendrovių grupės patronuojančioji bendrovė *B AB*, ji panašią veiklą, kuriai reikalingas leidimas, vykdo Švedijoje.

4 Bendrovės klientai paprastai veikia sektoriuose, kuriuose skolų apyvarta nėra greita. Klientų įmonės, sudarydamos susitarimą dėl faktoringo, siekia, kad kapitalu, kurį tikisi gauti iš joms pagal sąskaitas faktūras mokėtinų skolų, galėtų disponuoti iškart, o ne pasibaigus sąskaitų faktūrų apmokėjimo laikotarpiui terminui. Be to, taikant faktoringą, klientų įmonėms nebereikia imtis sąskaitų faktūrų sumų išieškojimo ir įspėjimo priemonių. Faktoringo objektas yra tik neginčijamos skolos, mokėtinos pagal sąskaitas faktūras ir atsiradusios dėl bendrovės klientų įmonių veiklos.

Sąskaitų finansavimo formos faktoringas

5 Įkeitimo pobūdžio faktoringas, t. y. sąskaitų finansavimas, reiškia, kad bendrovė savo klientui suteikia finansavimą tuo, kad tam tikromis bendrosiomis sąlygomis suteikia paskolą perimdama jam mokėtinas skolas. Didžiausia limito suma nustatoma remiantis kliento veiklos rizikos analize, kurią atlieka bendrovė. Bendrovė turi teisę pasirinkti skolas, kurias ji pasirengusi pripažinti kaip finansavimo pagrindą, t. y. už kurias klientui suteiks paskolą. Jei skola pripažįstama kaip paskolos suteikimo pagrindas, bendrovė pagal sutartą paskolos ir turto vertės santykį sumoka klientui skolos sumos dalį, likusią atskaičius bendrovei priklausantį mokesťį. Paskolos ir turto vertės santykis gali būti lygus bendrai skolų nominaliajai vertei arba už ją mažesnis.

6 Sąskaitų finansavimo atveju klientui mokėtinos skolos yra bendrovės suteikto finansavimo garantija. Klientas ir toliau lieka kreditorius savo skolininkams pagal sąskaitas faktūras, taip pat jam toliau tenka įsipareigojimų neįvykdymo rizika, jei skolininkai taptų nemokūs.

7 Kliento skolininkams pateikiamas pareiškimas apie bendrovei įkeistų skolų perleidimą, kuriame nurodyta, kad, suejus skolų mokėjimo terminui, skolininkai jas turi sumokėti bendrovei. Paskola, kurią bendrovė suteikė klientui, sumažėja suma, kurią bendrovė gauna iš klientų.

8 Teikti įspėjimus dėl bendrovei įkeistų skolų ir jas išieškoti neteisimine tvarka turi pati bendrovė. Jei per tam tikrą terminą, paprastai 18 dienų nuo mokėjimo termino pabaigos, bendrovė negauna skolos, kuria grindžiama paskola, mokėjimo arba preziūuoja, kad skola nebus sumokėta, ji gali tą skolos sumą išskaičiuoti iš visos suteikiant paskolą pripažintų skolų sumos. Pagal finansavimo susitarimą klientas turi bendrovei sumokėti galutinę išskaičiuotos skolos sumą.

Skolų pardavimo formos faktoringas

9 Skolų pardavimo formos faktoringas reiškia, kad bendrovė įsipareigoja iš kliento nupirkti jam pagal sąskaitas faktūras mokėtinas skolas. Bendrovė ir klientas susitaria dėl bendro limito, t. y. didžiausios sumos, už kurią bendrovė įsipareigoja iš kliento nupirkti skolas. Didžiausia limito suma grindžiama kliento veiklos rizikos analize, kurią atlieka bendrovė.

10 Pagal susitarimą klientas perduoda bendrovei duomenis, reikalingus skoloms, kurių mokėjimo terminas dar nesuėjęs ir kurias jis nori parduoti bendrovei, identifikuoti. Bendrovė turi teisę pasirinkti skolas, kurių perleidimą sau pasirengusi pripažinti. Kai skola remiantis susitarimu pripažįstama, bendrovė pagal savo sutarties su klientu sąlygas sumoka klientui šią sau perleistą skolą – visą skolos nominaliąją vertę arba sąskaitos faktūros nominaliosios vertės dalį.

11 Skolų pardavimo formos faktoringo atveju skolų nuosavybę kartu su įsipareigojimų neįvykdymo rizika skolininkų nemokumo atveju perima bendrovė.

Faktoringo mokesčiai

12 Bendrovės ir kliento sutartyje nustatomi mokesčiai, kuriuos gauna bendrovė. Pagal sumą didžiausi yra finansavimo komisiniai ir sutarties administravimo mokestis.

13 *Finansavimo komisiniai* yra procentais išreikštas mokestis, kurį bendrovė gauna už kiekvieną į susitarimą įtrauktą skolą. Komisiniai nustatomi pagal skolų mokėjimo terminą taip, kad jie yra tuo didesni, kuo ilgesnis finansuojamos skolos mokėjimo terminas, dėl kurio buvo susitarę klientas ir jo skolininkas. Įtakos komisinių dydžiui taip pat turi kliento ir skolininkų kreditingumas.

14 Sąskaitų finansavimo formos faktoringo atveju gali būti susitariama, kad, pavyzdžiui, taikant 100 % paskolos ir turto vertės santykį, komisiniai bendrovei sudarys vieną procentą nuo kiekvienos skolos, kurios mokėjimo terminas yra 30 dienų; tai reiškia, kad bendrovė klientui už kiekvieną jai įkeistą skolą, kurios nominalioji vertė yra 100 EUR, suteikia 99 EUR dydžio paskolą. Tokiu atveju klientas bendrovei sumoka 1 EUR finansavimo komisinių. Likusią sumą bendrovė gauna tiesiogiai iš skolininko suėjus įkeistos skolos mokėjimo terminui arba galiausiai iš kliento.

15 Skolų pardavimo formos faktoringo atveju finansavimo komisinių dydis nustatomas taip pat, kaip sąskaitų finansavimo formos faktoringo atveju. Abiem atvejais komisiniai bendrovei mokami avansu.

16 *Sutarties administravimo mokestis* yra kliento bendrovei mokamas fiksuotas atlygis už veiklą, susijusią su faktoringo procedūros paruošimu ir taikymu; ši veikla apima, be kita ko, pareigas, kylančias iš teisės nuostatų dėl kovos su pinigų plovimu.

17 Bendrovė dar taiko, be kita ko, toliau nurodytus mokesčius.

- *Limito mokestis* yra procentais išreikštas mokestis už limitą, kurį bendrovė suteikė klientui ir kuriuo šis gali disponuoti. Limito mokestis apskaičiuojamas pagal maksimalų limitą. Tai yra atlygis bendrovei už tai, kad ji klientui suteikė limitą.
- *Mėnesinis arba metinis mokestis* yra atlygis už einamąjį susitarimo administravimą.
- *Sąskaitos tvarkymo mokestis* yra fiksuotas mokestis už kiekvieną pagal sąskaitą faktūrą mokėtiną skolą. Šiuo mokesčiu padengiamos išlaidos, kurias bendrovė patiria dėl skolų perdavimo ir administravimo.
- *Metinis mokestis už klientų portalą* yra atlygis už galimybę klientui naudotis atitinkama interneto svetaine. Klientai, pasirinkę šią paslaugą, gali portale peržiūrėti finansuotas arba nupirkta sąskaitas faktūras, taip pat čia, be kita ko, teikiamos atsiskaitymų ataskaitos.
- *Skolų išieškojimo komisiniai* yra atlygis, susijęs su sąskaitų faktūrų sumų išieškojimu; šį mokestį bendrovė daugiausia taiko skolininkams, bet kartais – ir savo klientams.
- *Mokestis už greitą mokėjimą* yra atlygis už tai, kad bendrovė klientui suteikia galimybę lėšomis disponuoti greičiau nei pagal įprastą bendrovės mokėjimų praktiką.
- *Reitingo mokestis* yra atlygis už reitingo sudarymą tuo metu, kai užmezgami santykiai su klientu. Šis mokestis taikomas tiek už kliento, tiek už jo sąskaitų faktūrų klientų, t. y. skolininkų, kreditingumo nustatymą.

2022 m. spalio 25 d. Keskusverolautakunta išankstinis sprendimas dėl laikotarpio nuo 2022 m. spalio 25 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.

18 Pagrindinėje byloje *Keskusverolautakunta* dėl sąskaitų finansavimo formos faktoringo ir skolų pardavimo formos faktoringo priėmė bendrovei skirtą tapataus turinio išankstinį sprendimą. Jis nurodė, kad mokesčiai, kuriuos bendrovė taikė savo klientams, apmokestinami PVM tiek, kiek jie buvo atlygis už skolų administravimą ir skolų išieškojimo paslaugų teikimą. *Keskusverolautakunta* manymu, finansavimo komisiniai, limito mokestis, mokestis už greitą mokėjimą, reitingo mokestis ir sutarties administravimo mokestis, kuriuos bendrovė taikė klientams, iš dalies buvo atlygis už finansinę paslaugą, kuri neapmokestinama PVM.

19 *Keskusverolautakunta* savo sprendime nurodė, kad nuo momento, kai skolos buvo perleistos bendrovei kaip klientui suteiktos paskolos garantija arba kai bendrovė nusipirko skolas, veiksmingai atlikti mokėjimą pagal sąskaitas faktūras galima tik bendrovei. Taigi bendrovė administruoja skolas ir prižiūri gaunamus skolų mokėjimus. Ji taip pat gali vykdyti užduotis, susijusias su skolų išieškojimu. Šiuo požiūriu tiek sąskaitų finansavimo formos faktoringas, tiek skolų pardavimo formos faktoringas yra paslaugų teikimas, apmokestinamas PVM.

20 Vis dėlto tiek, kiek bendrovė savo klientams teikia finansavimą, neviršydamą konkrečiam klientui nustatyto limito, tiek sąskaitų finansavimo formos faktoringas, tiek skolų pardavimo formos faktoringas yra finansinė paslauga, susijusi su paskolos teikimu ir neapmokestinama PVM. Finansavimo komisiniai, limito mokestis, mokestis už greitą mokėjimą ir reitingo mokestis laikytini atlygiu už šios finansinės paslaugos teikimą.

21 Sutarties administravimo mokestis yra atlygis už paslaugų, susijusių su skolų finansavimo procedūros paruošimu ir taikymu, teikimą. Tai reiškia, kad sutarties administravimo mokestis yra atlygis tiek už PVM apmokestinamos, tiek neapmokestinamos paslaugos teikimą, todėl jis turi būti suskaidomas į PVM apmokestinamą ir neapmokestinamą dalis.

Pagrindinės bylos dalykas

22 Apeliaciniame skunde *A Oy* prašo *Korkein hallinto-oikeus* panaikinti tą *Keskusverolautakunta* sprendimo dalį, kurioje teigiama, jog finansavimo komisiniai, limito mokestis, mokestis už greitą mokėjimą, reitingo mokestis ir sutarties administravimo mokestis, kuriuos bendrovė taikė klientams už sąskaitų finansavimo formos faktoringą ir skolų pardavimo formos faktoringą, visa apimtimi ar iš dalies yra atlygis už finansinę paslaugą, kuri pagal *Arvonlisäverolaki* (Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas) 41 straipsnį neapmokestinama PVM. Bendrovė prašo priimti naują išankstinio sprendimo dalį, kurioje būtų konstatuota, kad finansavimo komisiniai ir kiti nurodyti mokesčiai yra atlygis už skolų išieškojimą, skolų administravimą arba kitokių PVM apmokestinamų paslaugų teikimą.

23 Siekdama pagrįsti savo argumentus bendrovė teigė, kad pagrindinis sąskaitų finansavimo formos faktoringo tikslas yra teikti pagalbą klientams administruojant skolas, užtikrinti, kad skolos būtų sumokėtos, ir jas surinkti. Už šiuos veiksmus taikomi finansavimo komisiniai ir kiti nurodyti mokesčiai, kaip visuma, laikytini atlygiu už paslaugų teikimą, apmokestinamą PVM. Jei turėtų būti laikoma, kad už šiuos veiksmus gaunami mokesčiai tam tikra dalimi yra atlygis už finansinę paslaugą, neapmokestinamą PVM, tai galėtų būti tik limito mokestis, nes tik jis yra procentais išreikštas atlygis už klientui suteiktą limitą, t. y. finansavimą, kurį klientas gali gauti savo pageidavimu.

24 Bendrovės manymu, skolų pardavimo formos faktoringas nėra paskolos teikimas, nes bendrovė iš klientų nuperka jiems mokėtinas skolas ir nėra jokio bendrovės ir kliento skolos santykis. Teikiant šią paslaugą klientui nesuteikiamas joks kapitalas. Atsižvelgiant į šios paslaugos turinį, jai taikomi finansavimo komisiniai ir kiti nurodyti mokesčiai visa apimtimi laikytini atlygiu už paslaugų teikimą, apmokestinamą PVM.

25 *Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö* prašo netenkinti apeliacinio skundo. Jos manymu, sąskaitų finansavimo formos faktoringo atveju klientas bendrovei suteikia jam mokėtinų skolų įkeitimo teisę. Finansavimo komisiniai ir limito mokestis grindžiami tuo, kad klientas turi galimybę iš bendrovės gauti paskolą už jam mokėtinas skolas. Sąskaitų finansavimo atveju taikomi finansavimo komisiniai ir kiti nagrinėjami mokesčiai sudaro atlygį už paskolos suteikimą.

26 *Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö* manymu, skolų pardavimo formos faktoringo atveju bendrovė gauna atlygį už skolų, mokėtinų pagal sąskaitas faktūras, nupirkimą. Šiuo atžvilgiu tai yra apmokestinamas skolų išieškojimas. Finansavimo komisiniai ir kiti nagrinėjami mokesčiai, atsižvelgiant į paslaugų teikimo apimtį, galėtų būti laikomi atlygiu, neapmokestinamu PVM. Šiuo atžvilgiu mokesčiai yra atlygis už tai, kad klientui suteikiamas kapitalas. Neapmokestinimo PVM argumentas yra tai, kad visi nurodyti mokesčiai yra susiję su lėšų perdavimu iš bendrovės klientui. Šios paslaugos galėtų būti laikomos nuo skolų pirkimo atsietomis paslaugomis.

Nacionalinės teisės nuostatos ir jurisprudencija

Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas Nr. 1501/1993

27 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) ir prieš tai galiojusi 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (toliau – Šeštoji direktyva) Suomijoje į nacionalinę teisę buvo perkeltos 1994 m. birželio 1 d. įsigaliojusi *Arvonlisäverolaki 20.12.1993/1501*

(1993 m. gruodžio 30 d. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas Nr. 1501/1993, toliau – PVM įstatymas), įskaitant jo vėlesnius pakeitimus¹.

28 Pagal PVM įstatymo 1 straipsnio 1 dalies 1 punktą, vykdamą veiklą Suomijoje, už prekių arba paslaugų pardavimą mokamas pridėtinės vertės mokestis valstybei.

29 Pagal PVM įstatymo 18 straipsnio 2 dalį paslaugos pardavimu laikomas paslaugos suteikimas arba kitoks perleidimas už atlygį.

30 Pagal PVM įstatymo 41 straipsnį finansinės paslaugos pardavimas pridėtinės vertės mokesčiu neapmokestinamas.

31 Pagal PVM įstatymo 42 straipsnio 1 dalies 2 punktą finansinė paslauga laikomas paskolų ir kitokio finansavimo teikimas.

32 Pagal PVM įstatymo 42 straipsnio 1 dalies 3 punktą finansinė paslauga laikomas paskolos teikėjo vykdomas paskolos administravimas.

Korkein hallinto-oikeus jurisprudencija

33 Tuo atveju, dėl kurio buvo priimtas *Korkein hallinto-oikeus* sprendimas *KHO 2013:129*², bendrovė iš esmės užsiėmė faktoringo veikla. Ji iš savo klientų nupirkdavo jiems pagal sąskaitas faktūras mokėtinas skolas ir prisiimdavo skolininkų išipareigojimų neįvykdymo riziką. Bendrovė kaip atlygį už faktoringo paslaugas iš klientų gaudavo metinį mokestį už galimybę pasinaudoti bendrovės paslaugomis, fiksuotą sąskaitų faktūrų administravimo mokestį ir procentais išreikštą atlygį, nustatomą pagal skolų dydį. Atsižvelgdama į PVM direktyvos (2006/112/EB) nuostatas dėl finansinių paslaugų pardavimo ir skolų išieškojimo ir į Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl šių nuostatų išaiškinimo, *Korkein hallinto-oikeus* bendrovės veiklą laikė PVM apmokestinamu skolų išieškojimu, kuriam netaikomos PVM įstatymo ir PVM direktyvos nuostatos dėl finansinių paslaugų neapmokestinimo. Bendrovė turėjo už metinį mokestį, administravimo mokestį ir procentinį atlygį, kuriuos gavo iš klientų, sumokėti PVM.

34 Tuo atveju, dėl kurio buvo priimtas *Korkein hallinto-oikeus* sprendimas *KHO 2022:17*³, bendrovė vykdė vadinamąjį netikrąjį faktoringą – klientas perleisdavo bendrovei skolas, kurios jam turėjo būti sumokėtos už prekių tiekimą ir paslaugų teikimą, o bendrovė klientui sumokėdavo sumą, atitinkančią jai perleistų skolų sumą atskaičius atlygį už šią paslaugą. Skolos klientui už prekių tiekimą ir paslaugų teikimą bendrovei buvo sumos, kurią ji sumokėjo klientui,

¹ <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=arvonliS%C3%A4vero laki>.

² <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2013/201302530>.

³ <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2022/202200313h>.

garantija. Bendrovei perleistos sąskaitos faktūros [*sic*] būdavo apmokamos pervedant pinigus į bendrovės sąskaitą, bendrovė taip pat teikdavo įspėjimus ir išieškodavo mokėtinas sumas, jei skolininkas vėluodavo sumokėti. Įsipareigojimų neįvykdymo riziką ir toliau prisiimdavo klientas, o bendrovė turėdavo teisę išieškoti iš savo kliento skolos sumą, jeigu jai perleista skola už prekių tiekimą ir paslaugų teikimą nebūdavo sumokama per – priklausomai nuo susitarimo – 14–30 dienų nuo mokėjimo termino pabaigos. Bendrovė už paslaugų teikimą iš kliento gaudavo tam tikro procentinio dydžio nuo skolų sumos atlygį, t. y. komisinius, ir, atsižvelgiant į aplinkybes, sąskaitų faktūrų administravimo mokesťį.

35 *Korkein hallinto-oikeus* Sprendime KHO 2022:17 nurodė, kad bendrovės klientui šia paslauga suteikiamas kapitalas, atitinkantis jam mokėtinų skolų už prekių tiekimą ir paslaugų teikimą sumą, nors jo paties klientas jam dar nesumokėjo. Šiuo požiūriu bendrovės veikla pagal pobūdį yra paskolų teikimas, kaip tai suprantama pagal PVM įstatymo 42 straipsnio 1 dalies 2 punktą arba PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b punktą. *Korkein hallinto-oikeus* laikėsi nuomonės, kad bendrovės suteikta paskolos suteikimo paslauga negali būti laikoma skolų išieškojimo paslaugos papildoma paslauga ir kad netikrojo faktoringo paslauga, apimanti paskolų teikimą ir skolų išieškojimą, PVM tikslais negali būti laikoma viena neskaidoma ekonomine paslauga. Šios paslaugos turi būti apmokestinamos atskirai ir savarankiškai. Taigi bendrovė nebuvo įpareigota mokėti PVM už komisinius, kuriuos ji gavo iš kliento, tiek, kiek jie buvo atlygis už paskolos suteikimą.

Reikšmingos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

PVM direktyva (2006/112/EB)

36 Pagal PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punktą PVM objektas yra paslaugų teikimas už atlygį valstybės narės teritorijoje, kai paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks.

37 Pagal PVM direktyvos 9 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą „apmokestinamasis asmuo“ yra asmuo, kuris savarankiškai bet kurioje vietoje vykdo ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į tos veiklos tikslą ar rezultatą. Remiantis antra pastraipa, „ekonominė veikla“ yra gamintojų, prekybininkų ar paslaugas teikiančių asmenų veikla, įskaitant kasybą bei žemės ūkio veiklą ir laisvųjų profesijų veiklą. Visų pirma ekonomine veikla laikomas materialiojo ar nematerialiojo turto naudojimas siekiant gauti nuolatinių pajamų.

38 Pagal PVM direktyvos 24 straipsnio 1 dalį „paslaugų teikimas“ yra sandoris, kuris nėra prekių tiekimas.

39 Remiantis PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b punktu, valstybės narės PVM neapmokestina paskolos suteikimo bei derybų dėl paskolos ir suteiktos paskolos priežiūros, kurią atlieka paskolą suteikęs asmuo.

40 Remiantis PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies d punktu, valstybės narės PVM neapmokestina sandorių, įskaitant derybas, dėl indėlių ir einamųjų sąskaitų, mokėjimų, pervedimų, skolų, čekių ir kitų apyvartinių dokumentų, išskyrus skolų išieškojimą.

Teisingumo Teismo jurisprudencija

Skolų išieškojimas, visų pirma tikrasis faktoringas, ir skolų pirkimas

41 2003 m. kovo 6 d. Sprendime *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring* (C-305/01, EU:C:2003:377) Teisingumo Teismas nagrinėjo faktoringo apmokestinimo PVM klausimą. Sprendimo objektas buvo vadinamasis tikrasis faktoringas, kai bendrovė prisiima su įsigytais skolomis susijusią įsipareigojimų neįvykdymo riziką be teisės į atgręžtinį reikalavimą savo klientams. Sprendime pateiktos kelios išvados ir dėl netikrojo faktoringo.

42 Remiantis minėtu sprendimu, Šeštoji direktyva 77/388/EEB turi būti aiškinama taip, kad ekonominės veiklos vykdytojas, kuris perka skolas prisiimdamas įsipareigojimų neįvykdymo riziką ir už tai skaičiuoja mokesčius savo klientams, vykdo ekonominę veiklą, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 2 ir 4 straipsnius. Be to, ekonominė veikla, kurią sudaro tai, kad ekonominės veiklos vykdytojas perka skolas prisiimdamas įsipareigojimų neįvykdymo riziką ir už tai skaičiuoja mokesčius savo klientams, yra „skolų išieškojimas ir faktoringas“, kaip tai suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 3 papunktį, taigi tokia veikla nėra atleidžiama nuo mokesčio, kaip numatyta šioje nuostatoje.

43 Iš sprendimo 15, 17 ir 18 punktų matyti, kad bendrovė turėdavo klientui sumokėti nupirktų skolų nominaliąją sumą. Iš mokėtinos sumos būdavo išskaičiuojamas 2 % nominaliosios vertės dydžio faktoringo mokestis ir 1 % dydžio delkrederės mokestis. Be to, klientas įsipareigodavo bendrovei mokėti palūkanas. Delkrederės atvejis būdavo laikomas įvykusi, kai įmonės skolininkės nesumokėdavo per 150 dienų nuo atitinkamos sąskaitos faktūros apmokėjimo datos.

44 Remiantis sprendimo 49, 50 ir 52 punktais, bendrovė klientams teikė paslaugas, kurias iš esmės sudarė skolų išieškojimo naštos ir įsipareigojimų neįvykdymo rizikos perėmimas iš klientų. Faktoringo mokestis ir delkrederės mokestis buvo faktinis atlygis už bendrovės ekonominę veiklą, konkrečiai – bendrovės paslaugų teikimą klientams. Tokio pobūdžio tikrojo faktoringo veikla apmokestinama PVM.

45 Iš sprendimo 75 punkto matyti, kad nuo šių atleidimo nuo mokesčio atvejų nukrypti leidžiančios nuostatos išimtis turi būti aiškinamos plačiai. Sąvoka „factoring“, vartojama Šeštosios direktyvos versijų anglų ir švedų kalbomis 13 straipsnio B skirsnio d punkto 3 papunkčio pabaigoje, apima tiek tikrąjį, tiek netikrąjį faktoringą. Iš 77 punkto matyti, kad ir nuostatos tekste kitomis kalbomis vartojama sąvoka „skolų išieškojimas ir faktoringas“ turi būti aiškinama taip, kad

ji apima visas faktoringo formas. Taip yra dėl to, kad pagal objektyvų faktoringo pobūdį juo iš esmės siekiama išieškoti ir surinkti skolas. Taigi faktoringas – neatsižvelgiant į jo vykdymo būdus – laikytinas tik vienu iš bendresnės sąvokos „skolų išieškojimas“ elementu.

46 Remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, sąvoka „skolų išieškojimas“, kaip tai suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 3 papunktį, yra susijusi su finansiniais sandoriais, kuriais siekiama piniginės skolos apmokėjimo (žr. 2010 m. spalio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Axa UK plc* (C-175/09, EU:C:2010:646), 31 punktą ir pirmiau minėto sprendimo byloje C-305/01 78 punktą).

47 Remiantis 2011 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimu *GFKL Financial Services* (C-93/10, EU:C:2011:700), Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą ir 4 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad ekonominės veiklos vykdytojas, kuris savo rizika perka abejotinas skolas mažesne kaina nei jų nominalioji vertė, neteikia paslaugų už atlygį, kaip tai suprantama pagal minėto 2 straipsnio 1 punktą, ir nevykdo ekonominės veiklos, kuriai taikoma ši direktyva, jei šių skolų nominaliosios vertės ir pirkimo kainos skirtumas atspindi nagrinėjamų skolų faktinę ekonominę vertę jų perleidimo momentu.

48 Sprendimo 21 ir 22 punktuose Teisingumo Teismas rėmėsi Sprendimu *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring* ir priminė, kad vykdydamas skolų perleidimo veiklą, nagrinėjamą byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas, skolų perėmėjas įsipareigojo teikti faktoringo paslaugas skolų perleidėjui, už kurias jis gavo atlygį, t. y. faktoringo mokestį ir delkrederės mokestį. Vis dėlto, remiantis Sprendimu *GFKL Financial Services* išdėstytomis faktinėmis aplinkybėmis, toje byloje, kitaip nei byloje, kurioje buvo priimtas Sprendimas *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, skolų perėmėjas negavo iš skolų perleidėjo jokio atlygio, taigi buvo preziumuota, kad jis nevykdė ekonominės veiklos, kaip tai suprantama pagal Šeštosios direktyvos 4 straipsnį, ir neteikė paslaugų, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą.

Paskolų teikimas

49 Remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b punktą neapmokestinami sandoriai yra apibrėžiami pagal teikiamų paslaugų pobūdį, o ne pagal paslaugos teikėją ar gavėją, todėl neapmokestinimas nepriklauso nuo teikiančio paslaugas subjekto statuso (žr., pavyzdžiui, 2020 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Franck d. d., Zagreb* (C-801/19, EU:C:2020:1049) 34 punktą).

50 Remiantis Sprendimo *Franck* (C-801/19) 35 punktu, visų pirma šioje nuostatoje esanti formuluotė „paskolos suteikimas bei derybos dėl paskolos“ turi būti aiškinama plačiai, t. y. jos taikymo sritis negali apimti tik bankų ir finansų įstaigų suteiktų paskolų ir kreditų. Iš tiesų, ši aiškinimą patvirtina PVM

direktyvoje numatyti bendrosios sistemos tikslai, kuriais, visų pirma, siekiama užtikrinti vienodą požiūrį į apmokestinamuosius asmenis.

51 Sprendimo 36 punkte nurodyta, jog iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad paskolos suteikimas, kaip jis suprantamas pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b punktą, be kita ko, apima kapitalo suteikimą už atlygį. Remiantis 37 punktu, toks atlygis užtikrinamas visų pirma mokant palūkanas, bet negalima atmesti ir kitų atlygio formų.

52 Teisingumo Teismas 2022 m. spalio 6 d. Sprendimo *O. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty reprezentowany przez O* (C-250/21, EU:C:2022:757) 38 punkte dėl dalininko pagal toje byloje nagrinėtą sutartį nurodė, jog tai, kad dalininkas gali patirti nuostolių, taigi jam tenka kredito rizika, yra būdinga bet kuriam paskolos suteikimo sandoriui, nepriklausomai nuo to, ar ši rizika kyla dėl skolininkų (kurie turi sumokėti skolas, iš kurių gautos pajamos pervedamos dalininkui) nemokumo, ar dėl dalininko tiesioginės sutarties šalies nemokumo.

Sudėtinis paslaugų teikimas ir paslaugų teikimo neskaidymas arba paslaugų savarankiškumas

53 Teisingumo Teismas keliuose sprendimuose nagrinėjo klausimą, ar pagal vieną sandorį teikiamos atskiros paslaugos arba veiksmai, taikant PVM direktyvą, turi būti laikomi vienos, ar kelių paslaugų teikimu ir kokį poveikį tai turi pardavimo sandorio apmokestinimui. Šis klausimas nagrinėtas, pavyzdžiui, 2012 m. liepos 19 d. Teisingumo Teismo sprendime *Deutsche Bank* (C-44/11, EU:C:2012:484), 2020 m. liepos 2 d. Sprendime *Blackrock Investment Management (UK)* (C-231/19, EU:C:2020:513) ir 1999 m. vasario 25 d. Sprendime *Card Protection Plan Ltd (CPP)* (C-349/96, EU:C:1999:93).

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą reikalingumas

54 *Korkein hallinto-oikeus* preiumuoja, kad sąskaitų finansavimo formos faktoringas laikytinas į PVM direktyvos taikymo sritį patenkančiu paslaugų teikimu už atlygį. Vis dėlto, *Korkein hallinto-oikeus* manymu, esama tam tikrų neaiškumų, kaip turi būti aiškinamos PVM direktyvos nuostatos dėl neapmokestinimo PVM, kiek tai susiję su skirtingais mokesčiais, gaunamais už tokį paslaugų teikimą.

55 *Korkein hallinto-oikeus* nuomone, visų pirma reikalingas išaiškinimas, kaip PVM turi būti apmokestinamas skolų pardavimo formos faktoringas, toks kaip pagrindinėje byloje, atsižvelgiant į skirtingas PVM direktyvos nuostatas ir Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl jų aiškinimo. Pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar preiumuotina, kad faktoringo bendrovė, kuri iš savo kliento nuperka skolas, tuo pat metu jam teikia paslaugas, iš dalies patenkančias į direktyvos taikymo sritį.

56 Remiantis Sprendimu *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, C-305/01, ir aiškinimu, pateiktu *Korkein hallinto-oikeus* sprendime *KHO 2013:129*, atrodo, preiumuotina, kad mokesčiai, kuriuos bendrovė taiko skolų pardavimo formos

faktoringo atveju, yra susiję su skolų išieškojimu, taigi apmokestinami PVM. Visgi dėl tokio aiškinimo kyla problemų keliais aspektais.

57 Remiantis Sprendimu *GFKL Financial Services*, C-93/10, abejotinių skolų pirkimas savo rizika mažesne kaina nei jų nominalioji vertė nėra paslaugų už atlygį teikimas, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 2 straipsnio 1 punkto c papunktį ir 9 straipsnį, ir nepatenka į PVM direktyvos taikymo sritį. Nors šiuo skolų pardavimo formos faktoringo atveju kalbama ne apie abejotinas skolas, o skolas, kurių sumokėjimo terminas sueis vėliau, *Korkein hallinto-oikeus* neaišku, ar šia aplinkybe galima paaiškinti skirtingas išvadas, pateiktas sprendimuose bylose C-305/01 ir C-93/10. Tas pats pasakytina apie formalų klausimą, ar šalys atskirai susitaria dėl tam tikro atlygio, ar jis įtraukiamas tiesiai į skolų pirkimo kainą.

58 Šioje byloje bendrovės taikomi finansavimo komisiniai yra tuo didesni, kuo ilgesnis finansuotinos skolos pagal sąskaitą faktūrą sumokėjimo laikotarpis, dėl kurio buvo susitarta. Galima laikytis nuomonės, kad abiejų faktoringo formų atveju kalbama apie palūkanų pobūdžio poziciją, ir, kaip *Keskusverolautakunta*, padaryti išvadą, jog finansavimo komisiniai abiejų faktoringo formų atveju yra atlygis už finansinę paslaugą. Alternatyva – skolų pardavimo formos faktoringo atveju preziumuoti, kad finansavimo komisiniai PVM teisės požiūriu yra visai ne klientui bendrovės taikomas mokestis, o koregavimas, kuriuo skolos pirkimo kaina pakoreguojama pagal jos diskontuotą laukiamąją vertę, t. y. tikrąją ekonominę vertę.

59 *Korkein hallinto-oikeus* atkreipia dėmesį į tai, kad Sprendime *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, C-305/01, nagrinėtu atveju faktoringo bendrovė savo klientams apskaičiuodavo palūkanas dar ir po to, kai iš jų gaudavo fiksuotą mokestį. Taigi faktoringo bendrovė ir klientas tarpusavyje dar palaikė teisinį santykį. Pagrindinėje byloje skolų pardavimo formos faktoringo atveju skolos nuosavybę kartu su įsipareigojimų neįvykdymo rizika iš kliento perima tiesiogiai bendrovė ir ji iš kliento daugiau nereikalauja jokių palūkanų ar kitokio atlygio. Tai reiškia, kad bendrovės taikomos išieškojimo priemonės yra susijusios su jos pačios skola.

60 *Korkein hallinto-oikeus* taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad daugiau nė vienoje iš šiuo metu galiojančios PVM direktyvos (2006/112/EB) kalbinių versijų greta skolų išieškojimo nėra aiškiai minimas faktoringas.

61 *Korkein hallinto-oikeus* manymu, Sprendime *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, C-305/01, ir Sprendime *Axa UK*, C-175/09, tiek, kiek jie susiję su finansinių paslaugų neapmokestinimu, buvo kalbama apie Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto, visų pirma jo 3 papunkčio, išaiškinimą. Ši [nuostata] atitinka šiuo metu galiojančios PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies d punktą. Minėtuose sprendimuose nebuvo nagrinėjama PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b punktą atitinkanti nuostata dėl paskolų teikimo neapmokestinimo.

62 *Korkein hallinto-oikeus* manymu, reikalingas išaiškinimas dėl to, ar visų pirma ir ta faktoringo dalis, už kurią bendrovės gaunamas atlygis yra palūkanų pobūdžio, yra skolų išieškojimas, laikytinas PVM apmokestinamu paslaugų teikimu. Sprendime *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, C-305/01, nereikėjo nuspręsti dėl palūkanų, kurios buvo mokamos atsižvelgiant į dienos įsiskolinimą, apmokestinimo PVM.

63 Remiantis pagrindinėje byloje turima informacija, faktoringas Suomijos mokesčių praktikoje, nepaisant *Korkein hallinto-oikeus* sprendimo *KHO 2013:129*, iš dalies laikomas PVM apmokestinamu skolų išieškojimu, iš dalies – neapmokestinamu paskolų arba kitokio finansavimo teikimu. *Keskusverolautakunta* išankstinis sprendimas, akivaizdu, atitinka Suomijoje taikomą mokesčių praktiką.

64 *Korkein hallinto-oikeus* Sprendime *KHO 2013:129* dėl netikrojo faktoringo nurodė, jog iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos negalima daryti išvados, kad paskolos teikimas taikant faktoringą yra PVM apmokestinamos paslaugos dalis, o kaip faktoringas parduota paslauga visais atvejais apmokestinama PVM. Ar tai yra PVM apmokestinama veikla, ar neapmokestinama arba iš dalies neapmokestinama finansinė paslauga, turi būti nusprendžiama konkrečiu atveju atsižvelgiant į veiklos pobūdį.

65 Įmanoma, kad faktoringo paslaugos teikimas iš esmės yra iš dalies paskolos pobūdžio finansavimas, kuris su apmokestinamu skolų administravimo arba išieškojimo paslaugos teikimu (kuris gali būti susijęs su faktoringu) nėra susijęs taip glaudžiai, kad kartu sudarytų vieną neskaidomą paslaugą. Tai visų pirma pasakytina apie sąskaitų finansavimo formos faktoringą. Faktoringo laikymas visa apimtimi PVM apmokestinama veikla nulemtų ir tai, kad įvairių rūšių finansavimo ir kreditų teikimo veikla PVM būtų apmokestinama skirtingai.

66 *Korkein hallinto-oikeus* manymu, faktoringas valstybėse narėse PVM tikslais vertinamas nevienodai. Pavyzdžiui, akivaizdu, kad jo vertinimas Suomijoje ir Švedijoje skiriasi.

67 Procese *Korkein hallinto-oikeus* bendrovė prieštaravo *Keskusverolautakunta* nuomonei, kad finansavimo komisiniai arba kiti mokesčiai, kuriuos bendrovė taikė klientų įmonėms, buvo atlygis už neapmokestinamą finansinę paslaugą, susijusią su paskolos suteikimu. Bendrovės manymu, tiek sąskaitų finansavimo formos faktoringas, tiek skolų pardavimo formos faktoringas visa apimtimi yra PVM apmokestinamas skolų administravimas ir išieškojimas.

68 Neapmokestinama finansinė paslauga pagal PVM įstatymo 42 straipsnio 1 dalies 2 punktą laikomas ne tik paskolų, bet ir kitokio finansavimo teikimas.

69 PVM direktyvos nuostatose dėl neapmokestinimo kitoks finansavimo teikimas neminimas. Jei direktyvą reikėtų aiškinti taip, kad jos nuostatos dėl neapmokestinimo neapima pagrindinėje byloje nagrinėjamų rūšių atlygio, gali būti neįmanoma nacionalinį įstatymą aiškinti taip, kad jis visiškai atitiktų direktyvą.

Tokiu atveju, ko gero, reikėtų apsvarstyti, ar atitinkamos direktyvos nuostatos yra tokios aiškios ir neapribotos, kad apmokestinamojo asmens reikalavimu galėtų būti pripažįstamas jų tiesioginis taikymas.

70 Tam, kad būtų galima priimti sprendimą nagrinėjamoje byloje, reikalingas PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punkto, 9 straipsnio 1 dalies ir 135 straipsnio 1 dalies b ir d punktų išaiškinimas, todėl reikia pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

71 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą gali būti apribojamas klausimais dėl finansavimo komisinių ir paruošimo mokesčio. Kai bus aišku, kaip reikia aiškinti Sąjungos teisę dėl šių mokesčių, *Korkein hallinto-oikeus* galės šį aiškinimą atitinkamai pritaikyti kitiems mokesčiams.

72) *A Oy* ir *Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö* dėl Teisingumo Teismui teikiamo prašymo priimti prejudicinį sprendimą buvo išklaustytos.

Prejudiciniai klausimai

1. Kai faktoringo bendrovė iš kliento nuperka jam pagal sąskaitas faktūras mokėtinas skolas, kurių mokėjimo terminas sueis vėliau, o su šiomis skolomis susijusių įsipareigojimų neįvykdymo riziką iš kliento perima bendrovė (skolų pardavimo formos faktoringas):

a) ar procentais išreikšti finansavimo komisiniai, kuriuos bendrovė taiko kiekvienai į susitarimą įtrauktai skolai, laikytini skolų pirkimo kainos koregavimu ar kitu veiksniu, nepatenkančiu į PVM direktyvos taikymo sritį, ar

b) PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies c punktas ir 9 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad bendrovė už finansavimo komisinius, nurodytus 1 punkto a papunktyje, klientui teikia į PVM direktyvos taikymo sritį patenkančią paslaugą už atlygį?

2. Ar sutarties administravimo mokestis, kuris skolų pardavimo formos faktoringo atveju imamas iš kliento už faktoringo procedūros paruošimą ir taikymą, laikytinas atlygiu už paslaugos, patenkančios į PVM direktyvos taikymo sritį, pardavimą klientui?

3. Jei 1 arba 2 punkte nurodytas atlygis, gaunamas iš kliento skolų pardavimo formos faktoringo atveju, laikytinas atlygiu už paslaugos, patenkančios į PVM direktyvos taikymo sritį, teikimą:

a) ar PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b punktas dėl paskolų teikimo arba šios direktyvos 135 straipsnio 1 dalies d punktas dėl sandorių, susijusių su mokėjimais arba skolomis, turi būti aiškinami taip, kad klientui taikomi finansavimo komisiniai arba sutarties administravimo mokestis laikytini atlygiu už neapmokestinamą paslaugos pardavimą, ar

b) PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad tai yra atlygis už apmokestinamų paslaugų teikimu laikytiną skolų išieškojimą arba atlygis už kitokį apmokestinamą paslaugų teikimą?

4. Kai faktoringo bendrovė savo klientams suteikdama paskolą suteikia finansavimą taip, kad klientui pagal sąskaitas faktūras mokėtinos skolos yra bendrovės suteikto finansavimo garantija (sąskaitų finansavimo formos faktoringas):

a) ar PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b punktas dėl paskolų teikimo arba šios direktyvos 135 straipsnio 1 dalies d punktas dėl sandorių, susijusių su mokėjimais arba skolomis, turi būti aiškinami taip, kad finansavimo komisiniai, gaunami iš kliento už kiekvieną į susitarimą įtrauktą skolą, ir sutarties administravimo mokestis už faktoringo susitarimo paruošimą ir taikymą bent iš dalies laikytini atlygiu už neapmokestinamos paslaugos pardavimą, ar

b) PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad tai yra atlygis už apmokestinamų paslaugų teikimu laikytiną skolų išieškojimą arba atlygiu už kitokį apmokestinamą paslaugų teikimą?

5. Kai finansavimo komisiniai arba sutarties administravimo mokestis, taikomi klientui skolų pardavimo formos faktoringo arba sąskaitų finansavimo formos faktoringo atveju, remiantis 3 arba 4 punktu visa apimtimi laikytini atlygiu už apmokestinamą paslaugų teikimą, ar direktyvos nuostatos dėl paslaugų teikimo apmokestinimo yra tokios aiškios ir besąlygiškos, kad apmokestinamojo asmens prašymu galėtų būti pripažįstamas jų tiesioginis veikimas, net jei neapmokestinimas pagal nacionalinį PVM įstatymą, be paskolų teikimo, apima ir kitokio pobūdžio finansavimo teikimą?

Kai Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą dėl pateiktų klausimų, *Korkein hallinto-oikeus* priims galutinį sprendimą byloje.

Korkein hallinto-oikeus:

<...>